

JURNAL NAME

KAEDAH HAFAZAN AKADEMI AL-QURAN AMALILLAH (AKMAL) *SPEED TAHFIZ PROGRAM (STP)*

Muhammad Ammar Farhan bin Ramlan^{1*}, Elmi bin Baharuddin², Sharifah Noorhidayah Syed Aziz³
and Nailah binti Ab Aziz⁴

¹ Fakulti Pengajian & Pengurusan Pertahanan, Universiti Pertahanan Nasional Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia.

Email: ammarfarhan@upnm.edu.my

² Fakulti Pengajian & Pengurusan Pertahanan, Universiti Pertahanan Nasional Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia.

Email: elmi@upnm.edu.my

³ Fakulti Pengajian Peradaban Islam, Universiti Islam Selangor, Selangor, Malaysia

Email: sh.noorhidayah@uis.edu.my

⁴ Fakulti Pengajian Peradaban Islam, Universiti Islam Selangor, Selangor, Malaysia

Email: naylahaziz95@gmail.com

* Corresponding Author

Article Info:

Article history:

Received date: ???.2024

Revised date: ???.2024

Accepted date: ???.2024

Abstrak:

Perkembangan bidang hafazan semakin berkembang dari sehari ke sehari di pelbagai peringkat sama ada di peringkat sekolah rendah, sekolah menengah dan institut pengajian tinggi. Namun, menjadi satu permasalahan apabila kebanyakan pelajar yang tidak dapat menamatkan hafazan dalam tempoh yang ditetapkan atau melebihi tempoh masa hafazan. Berdasarkan permasalahan yang timbul ini, Akademi Al-Quran Amalillah (AKMAL) telah melaksanakan satu strategi bagi membantu pelajar-pelajar tahfiz yang ketinggalan dalam hafazan. Oleh itu, kajian ini adalah untuk mengkaji kaedah hafazan yang diamalkan oleh AKMAL dalam melahirkan pelajar yang mampu menghafaz dalam tempoh minima satu tahun. Kajian ini merupakan kajian kualitatif yang menggunakan pendekatan kajian kes. Temubual telah dijalankan ke atas 5 orang informan yang terdiri daripada 4 orang pelajar dan seorang guru. Data yang diperoleh ditranskripsi dan dianalisis secara tematik. Hasil dapatan mendapati bahawa kaedah hafazan AKMAL STP telah menggabungkan beberapa kaedah asas dan pendekatan tiga segi iaitu pendekatan sokongan dari guru, ibu bapa dan komitmen pelajar itu sendiri. Selain itu, kaedah AKMAL STP ini berjaya melahirkan ramai pelajar yang mampu menghafaz dalam tempoh minima satu tahun. Diharapkan semoga kajian ini dapat menarik minat pelajar dan ibu bapa mengikuti kaedah hafazan ini.

Kata kunci:

Al-Quran; Amalillah; Fast Track; Speed Tahfiz Program; Tahfiz

Published date: ???.2024

To cite this document:

Kaviza, M. (2019). Kesan Teknik Peer Instruction dengan Penggunaan Sumber-sumber Sejarah Terhadap Pencapaian Mata Pelajaran Sejarah. *International Journal of Education, Psychology and Counseling*, 4 (32), 12-19.

DOI: 10.35631/IJEPC.432002.

This work is licensed under [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Abstract:

The field of memorization is growing steadily at various levels, including primary, secondary, and higher education institutions. However, a common issue arises when many students are unable to complete their memorization within the specified time frame or exceed the allotted period. To address this challenge, Akademi Al-Quran Amalillah (AKMAL) has implemented a strategy to support tahfiz students who are falling behind in their memorization progress. This study aims to examine the memorization method practiced by AKMAL in helping students memorize the Quran within a minimum period of one year. This qualitative research adopts a case study approach, with interviews conducted with five informants, consisting of four students and one teacher. The data obtained was transcribed and analyzed thematically. The results reveal that AKMAL's STP memorization method combines several basic techniques and a three-pronged approach involving support from teachers, parents, and the students' own commitment. Additionally, the AKMAL STP method has successfully enabled many students to complete their memorization within one year. It is hoped that this study will encourage both students and parents to adopt this effective memorization method.

Keywords:

Al-Quran; Amalillah; Fast Track; Memorize; Speed Tahfiz Program

Pengenalan

Al-Quran merupakan wahyu daripada Allah SWT yang diturunkan kepada nabi Muhammad SAW melalui perantaraan malaikat Jibril AS. Al-Quran terpelihara sejak dari awal penurunannya sehingga kini. Salah satu cara pemeliharaan tersebut ialah melalui hafazan al-Quran di kalangan umat Islam (Al-Ḥamad & Al-Ṭayyār, 2021). Usaha ke arah memelihara al-Quran sentiasa maju berkembang seiring dengan peredaran zaman. Pada peringkat awal, hanya surah al-Fatihah dan sekitar juzuk ke-30 sahaja yang dihafaz oleh umat Islam. Tidak ada lagi institusi pendidikan khusus berkenaan dengan hafazan dibina. Namun, selepas beberapa fasa masa, umat Islam mula melihat kepentingan menghafaz al-Quran di kalangan masyarakat. Bermulalah fasa kewujudan institusi tahfiz yang merintis sistem kurikulum hafazan al-Quran secara rasmi. Di Malaysia, institusi tahfiz al-Quran bermula sekitar tahun 1966 (Mohd Toriq, 2017). Perkembangan bidang hafazan semakin berkembang dari sehari ke sehari. Di Malaysia, bidang hafazan berkembang di pelbagai peringkat, sama ada di peringkat sekolah rendah, sekolah menengah dan institut pengajian tinggi (Jamalil, 2017).

Hafazan merupakan satu kaedah pedagogi dalam pembelajaran yang membawa maksud suatu proses yang menekankan pengalaman bermakna, menyimpan dan mengeluarkan kembali pengalaman tersebut ketika diperlukan (Siti Suriyani, 2018). Hafazan memerlukan kekuatan daya fikiran (*quwwah dhākirah*) dan usaha yang konsisten dari seseorang individu yang menghafaz al-Quran. Hafazan memerlukan pengorbanan dan usaha yang konsisten dan kekuatan ingatan bagi memastikan hafazan terpelihara dan diingati dari lupa atau rosak (Zulkifli al-Bakri, 2021).

Kebiasaannya, tempoh masa yang di ambil oleh seseorang pelajar di sekolah mahupun di institut pengajian tinggi adalah dalam sekitar 2-5 tahun. Pelbagai faktor yang mempengaruhi perbezaan tempoh masa yang diambil untuk menamatkan hafazan. Antara faktor yang telah

dikenal pasti adalah faktor kekuatan daya fikiran, komitmen diri sendiri, motivasi, persekitaran, sokongan keluarga dan bimbingan guru. Hasil tinjauan kajian lepas, kebanyakan pelajar yang tidak dapat menamatkan hafazan dalam tempoh yang ditetapkan atau melebihi tempoh masa hafazan bukanlah kerana mereka tidak mampu untuk menghafaz, akan tetapi kerana tiada perancangan yang betul serta kurang dorongan (*push factor*) dalam diri untuk menghabiskan hafazan mereka (Sharifah Noorhidayah, 2022).

Atas faktor ini, Akademi Al-Quran Amalillah (AKMAL) telah melaksanakan satu strategi bagi membantu pelajar-pelajar tahfiz yang ketinggalan dalam hafazan. AKMAL telah melaksanakan satu program *Fast track* hafazan yang dikenali dengan *Speed Tahfiz Program* (STP). *Fast Track Tahfiz Strategy* merupakan satu inisiatif kepada isu pelajar dalam mengambil masa yang terlalu lama untuk menghafaz al-Quran. Bagi memastikan hasrat tersebut tercapai, AKMAL mengetengahkan konsep 3 segi dalam pengurusan dan pengajarannya mereka iaitu pengurusan dan guru-guru, ibu bapa dan pelajar itu sendiri. Konsep ini merupakan tunjang utama dalam setiap gerak kerja dan pergerakan di AKMAL. Selain itu, kewujudan AKMAL adalah bagi memenuhi impian bagi ibu bapa yang ingin melihat anak mereka sebagai manusia yang bermanfaat dan berakhlak soleh. Oleh itu, kajian ini dijalankan bagi mengkaji kaedah hafazan yang dijalankan di Akademi A-Quran Akmalillah (AKMAL) dalam program Speed Tahfiz Program (STP).

Metodologi Kajian

Kajian ini merupakan kajian kualitatif yang menggunakan pendekatan kajian kes. Kajian kes merupakan penyelidikan yang dilakukan secara intensif oleh penyelidik terhadap satu unit sosial seperti individu, satu keluarga, satu kampung, satu sekolah atau satu masyarakat (Moh Majid, 1998). Kes yang dimaksudkan dalam kajian ini ialah Kaedah Hafazan Akademi Al-Quran Akmalillah, *Speed Tahfiz Program* (STP). Akademi Al-Quran Akmalillah merupakan satu-satunya program tahfiz yang berfokus kepada *Fast Track Tahfiz*. Pendekatan kualitatif yang digunakan dalam kajian ini bertujuan untuk pengkaji bertemu secara langsung dengan responden sekali gus memahami apa yang berlaku secara realiti menerusi interaksi dan komunikasi dua hala. Dalam kajian ini, pengkaji memilih lima orang informan yang terdiri daripada dua orang pelajar lelaki dan dua orang pelajar perempuan serta seorang guru al-Quran yang berpengalaman dalam bidang hafazan al-Quran.

Kajian ini menggunakan temubual, pemerhatian dan bahan audio visual sebagai instrumen kajian. Pemerhatian dijalankan secara berkala sepanjang kajian bagi melihat suasana program hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP) berlangsung. Pemerhatian terhadap guru al-Quran pula dilihat bagaimana seseorang guru menerima hafazan dari pelajar dan bagaimana guru tersebut dapat membantu pelajar dalam menghabiskan hafazan. Pengkaji menggunakan bahan audio visual untuk merekodkan segala maklumat dan data daripada informan di dalam bentuk rakaman video serta rakaman suara semasa sesi temu bual dijalankan. Data yang diperolehi daripada temu bual, pemerhatian dan bahan audio visual ditranskripsi dengan teliti dianalisis secara deskriptif. Pengkaji juga menggunakan pendekatan induktif bagi menjawab persoalan kajian dan mencapai objektif kajian.

Limitasi Kajian

Dalam kajian ini, pengkaji menjelaskan limitasi kajian pada sudut tempat kajian, bilangan informan, jantina, umur informan dan bilangan juzuk hafazan al-Quran bagi mencapai objektif kajian. Kajian ini menumpukan informan dari kalangan pelajar dan guru Akademi Al-Quran Amalillah (AKMAL), Marang, Terengganu. AKMAL, Marang, Terengganu merupakan ibu pejabat AKMAL bagi cawangan yang lain. Bilangan informan seramai 5 orang yang terdiri dari 4 orang pelajar iaitu dua orang pelajar lelaki (kod I1 dan I2) dan dua orang pelajar perempuan (kod I3 dan I4) serta seorang guru al-Quran lelaki (kod I5). Umur informan dari kalangan pelajar sekitar 13 tahun sehingga 17 tahun dan guru berumur 28 tahun. Bilangan juzuk hafazan al-Quran dari informan kalangan pelajar sekitar 20 juzuk dan ke atas (lihat Jadual 1).

Jadual 1: Rumusan limitasi kajian

Informan (I)	Jantina	Umur	Bilangan Juzuk Hafazan
I1	Lelaki		
I2	Lelaki	Sekitar 13 tahun sehingga 17 tahun	Sekitar 20 juzuk dan ke atas
I3	Perempuan		
I4	Perempuan		
I5	Lelaki	28 tahun	30 juzuk

DAPATAN KAJIAN

Sejarah Penubuhan AKMAL

Akademi Al-Quran Amalillah (AKMAL) mula ditubuhkan pada tanggal 1 Januari 2018 yang berpusat di Marang, Terengganu, Malaysia. AKMAL telah menjadi sebuah institusi pendidikan tahfiz yang pertama di Malaysia yang berjaya memperkenalkan sistem pembelajaran *Advance Tahfiz 1 Year Fast Track*. Selain itu, sistem ini juga menumpukan pengukuhan ilmu secara berfokus khususnya kepada hafazan al-Quran sahaja (AKMAL, 2018).

AKMAL mula diasaskan oleh Tuan Haji Hussin Ismail dan ahli keluarganya iaitu Ustaz Saifullah dan Ustaz Fakhrurrazi Hussin atau juga lebih dikenali sebagai Imam Muda Fakhrul. Tuan Haji Hussin mempunyai 9 orang anak hasil perkongsian hidupnya bersama isteri tercinta iaitu Hajjah Rosemunainah. Kesemua anak beliau juga telah berjaya bergelar seorang hafiz dan hafizah seawal usia kecil lagi. Asas pendidikan yang dimiliki oleh beliau telah diadaptasi dan diperkembangkan lagi dengan beberapa rujukan institusi tahfiz dalam negara dan luar negara khususnya daripada negara Pakistan (AKMAL, 2018).

Lokasi ibu pejabat institusi AKMAL terletak di Terengganu, Malaysia yang beralamat di Lot 2123, Kampung Tebakang Bukit Payung, 21400, Marang, Terengganu. Selain di Terengganu, AKMAL juga telah berjaya membuka enam cawangan di serata Malaysia. Antaranya 1 cawangan di Terengganu iaitu di Kampung Undang, Bukit Payung. 3 cawangan di Selangor iaitu di Shah Alam, Rawang dan Banting. 1 cawangan di Johor iaitu di Ayer Hitam dan 1 cawangan di Kelantan iaitu di Pasir Mas (AKMAL, 2018).

Visi AKMAL ialah menjadi peneraju dalam Akademi Tahfiz “*Fast Track*” satu tahun menjelang 2025. Terdapat 3 Misi AKMAL iaitu menghasilkan huffaz al-Quran dalam masa

satu tahun, menjana generasi huffaz yang mengamalkan nilai-nilai Islam dan menjadi penyumbang kepada sistem pendidikan arus perdana dalam dan luar negara. Terdapat 3 halatuju AKMAL iaitu mensasarkan 70 buah pusat tahfiz menjelang tahun 2025 dengan jumlah minimum pelajar 60 orang bagi setiap cawangan. Kedua, jumlah keseluruhan dari setiap cawangan akan mampu menempatkan seramai 4200 pelajar AKMAL setahun bagi seluruh negara. Ketiga, dengan trend kejayaan 70% huffaz berjaya dilahirkan sebelum ini, sekitar 3000 huffaz berkualiti akan berjaya dihasilkan dalam satu tahun (AKMAL, 2018).

Perbincangan

Kajian ini mendapati, pihak informan yang terdiri daripada pelajar dan guru Akademi Al-Quran Amalillah Terengganu (AKMAL) telah memberi kerjasama yang baik sepanjang sesi temu bual. Pengkaji akan membincangkan empat tema setelah temu bual, pemerhatian dan analisis dibuat iaitu latar belakang informan AKMAL, kaedah hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP), cabaran pembelajaran kaedah hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP) dan pengamalan hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP).

Latar Belakang Informan AKMAL

Antara maklumat diri yang dikongsikan oleh informan dalam kalangan pelajar adalah seperti umur, bilangan hafazan di AKMAL dan latar belakang sekolah sebelum melanjutkan pengajian di AKMAL (lihat Jadual 2).

‘Umur 14 tahun. Saya sekolah rendah di Sekolah Kebangsaan Kampung Padang. Sekarang baru juzuk 27. Setahun lebih di AKMAL.’ (I1)

‘Umur 13 tahun. Dulu saya sekolah dekat Johor, Sekolah Tahfiz al-Quran Darul Irfan. Sekarang saya dah juzuk 27. 7 bulan di AKMAL.’ (I2)

‘Umur 14 tahun. Saya sekolah rendah dekat Sekolah Kebangsaan Kebor Besar, Sekolah Menengah di Imtiaz Kuala Terengganu. Sekarang hafal 20 juzuk semenjak bulan satu 2022.’ (I3)

‘Umur 17. Saya Sekolah Rendah di Dungun, kemudian sambung sekolah menengah di Darul Bayan. Masuk AKMAL pada tahun 2021. Sekarang hafal 25 juzuk.’ (I4)

Jadual 2: Rumusan demografi informan

Informan (I)	Jantina	Umur	Bilangan Juzuk Hafazan	Tempoh Hafazan	Sekolah Sebelum Belajar Di AKMAL
I1	Lelaki	14	27	1 tahun	Sekolah Kebangsaan Kampung Padang
I2	Lelaki	13	27	7 bulan	Sekolah Tahfiz al-Quran Darul Irfan
I3	Perempuan	14	20	10 bulan	Sekolah Menengah Imtiaz Kuala Terengganu
I4	Perempuan	17	25	3 tahun	Sekolah Menengah Darul Bayan

Hasil maklumat diri daripada informan terutama dari kalangan pelajar, pengkaji mendapati bahawa latar belakang yang berbeza tidak menjadi penghalang bagi mereka dalam menghafal al-Quran. Informan 1, 2 dan 3 berjaya menghafal al-Quran dalam tempoh yang singkat iaitu kurang dari setahun. Informan 1 hingga 4 juga turut berjaya melepasi hafazan sebanyak lebih daripada 20 juzuk al-Quran. Hal ini, menggambarkan bahawa AKMAL telah berjaya membentuk pelajar menghafal al-Quran dalam tempoh kurang dari setahun dengan menggunakan kaedah hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP).

Informan 1, berumur 14 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 27 juzuk dalam tempoh 1 tahun. Informan 2, berumur 13 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 27 juzuk dalam tempoh 7 bulan. Informan 3, berumur 14 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 20 juzuk dalam tempoh 10 bulan. Informan 4, berumur 17 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 25 juzuk dalam tempoh 3 tahun (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Informan 1 menceritakan bahawa beliau merupakan bekas pelajar di sekolah kebangsaan harian biasa sebelum melanjutkan pelajaran di AKMAL. Informan 2, berlatar belakang sekolah rendah pendidikan tahfiz dengan menggunakan kaedah Ottoman di Sekolah Tahfiz al-Quran Darul Irfan, Johor selama 6 tahun. Di sekolah tersebut, informan 2 sudah menghafal juzuk 1 sehingga juzuk 21 (10 muka surat dari belakang pada setiap juzuk) dan juzuk 22 sehingga juzuk 29 (7 muka surat dari belakang pada setiap juzuk). Informan 3, berlatar belakang sekolah harian peringkat rendah dan tahfiz peringkat menengah pada tingkatan satu iaitu di Sekolah Kebangsaan Kebor Besar dan Sekolah Menengah Imtiyaz, Kuala Terengganu. Informan 3 memasuki AKMAL dengan harapan untuk memberikan fokus penuh kepada hafazan al-Quran. Informan 4, berlatar belakang peringkat rendah di Sekolah Rendah Dungun dan peringkat menengah di Sekolah Menengah Darul Bayan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Maklumat diri informan 5 dari kalangan guru telah memulakan kerjayanya di AKMAL sejak tahun 2019. Beliau sudah berjaya mendidik seramai 6 orang pelajar yang berjaya menghafal 30 juzuk. Beliau berusia 28 tahun dan berasal dari Batu Rakit, Kuala Terengganu. Latar belakang pendidikan, pada peringkat menengah di Sekolah Menengah Tok Jiring atau ADHA. Setelah itu, melanjutkan pelajaran peringkat diploma ke IQT iaitu Institut Quran Terengganu atau nama terbarunya ialah Kolej Quran Terengganu (KQT). Seterusnya, melanjutkan pengajian peringkat sarjana muda di bumi Mesir dalam bidang qiraat (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Latar Belakang Informan AKMAL

Antara maklumat diri yang dikongsikan oleh informan dalam kalangan pelajar adalah seperti umur, bilangan hafazan di AKMAL dan latar belakang sekolah sebelum melanjutkan pengajian di AKMAL. Informan 1, berumur 14 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 27 juzuk dalam tempoh 1 tahun. Informan 2, berumur 13 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 27 juzuk dalam tempoh 7 bulan. Informan 3, berumur 14 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 20 juzuk dalam tempoh 10 bulan. Informan 4, berumur 17 tahun dan berjaya menghabiskan hafazan sebanyak 25 juzuk dalam tempoh 3 tahun (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Informan 1 menceritakan bahawa beliau merupakan bekas pelajar di sekolah kebangsaan harian biasa sebelum melanjutkan pelajaran di AKMAL. Informan 2, berlatar belakang sekolah rendah pendidikan tahfiz dengan menggunakan kaedah Ottoman di Sekolah Tahfiz al-Quran Darul Irfan, Johor selama 6 tahun. Di sekolah tersebut, informan 2 sudah menghafal juzuk 1 sehingga juzuk 21 (10 muka surat dari belakang pada setiap juzuk) dan juzuk 22 sehingga juzuk 29 (7 muka surat dari belakang pada setiap juzuk). Informan 3, berlatar belakang sekolah harian peringkat rendah dan tahfiz peringkat menengah pada tingkatan satu iaitu di Sekolah Kebangsaan Kebor Besar dan Sekolah Menengah Imtiyaz, Kuala Terengganu. Informan 3 memasuki AKMAL dengan harapan untuk memberikan fokus penuh kepada hafazan al-Quran. Informan 4, berlatar belakang peringkat rendah di Sekolah Rendah Dungun dan peringkat menengah di Sekolah Menengah Darul Bayan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Maklumat diri informan 5 dari kalangan guru telah memulakan kerjayanya di AKMAL sejak tahun 2019. Beliau sudah berjaya mendidik seramai 6 orang pelajar yang berjaya menghafal 30 juzuk. Beliau berusia 28 tahun dan berasal dari Batu Rakit, Kuala Terengganu. Latar belakang pendidikan, pada peringkat menengah di Sekolah Menengah Tok Jiring atau ADHA. Setelah itu, melanjutkan pelajaran peringkat diploma ke IQT iaitu Institut Quran Terengganu atau nama terbarunya ialah Kolej Quran Terengganu (KQT). Seterusnya, melanjutkan pengajian peringkat sarjana muda di bumi Mesir dalam bidang qiraat (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Hasil maklumat diri daripada informan terutama dari kalangan pelajar, pengkaji mendapati bahawa latar belakang yang berbeza tidak menjadi penghalang bagi mereka dalam menghafal al-Quran. Informan 1, 2 dan 3 berjaya menghafal al-Quran dalam tempoh yang singkat iaitu kurang dari setahun. Informan 1 hingga 4 juga turut berjaya melepasi hafazan sebanyak lebih daripada 20 juzuk al-Quran. Hal ini, menggambarkan bahawa AKMAL telah berjaya membentuk pelajar menghafal al-Quran dalam tempoh kurang dari setahun dengan menggunakan kaedah hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP).

Kaedah hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP)

Terdapat dua jenis pengajian yang dijalankan di AKMAL, Terengganu iaitu pengajian secara bersemuka dan pengajian secara atas talian. Pengajian atas talian dipanggil sebagai Akademi Tahfiz Online (AKMAL ONTOP). Berdasarkan pengalaman dari krisis pandemik Covid-19 pada tahun 2020, AKMAL ONTOP diwujudkan bagi membantu mereka yang mempunyai impian dan cita-cita besar untuk menjadi seorang penghafal al-Quran 30 juzuk secara atas talian dengan berkualiti (AKMAL, 2018 & AKMAL ONTOP, 2020).

Kaedah hafazan yang diaplikasikan oleh AKMAL dalam program STP ini ialah kaedah Deobandy. Empat pendekatan yang diterapkan iaitu *Sabaq* bermaksud hafazan baharu, *Sabqi* bermaksud mengulang hafazan juzuk semasa, *Manzil* bermaksud mengulang hafazan juzuk lama sebanyak satu juzuk dan *Mokhtar Khatam* iaitu mengulang keseluruhan satu juzuk secara lengkap dalam masa sehari sebelum memasuki juzuk yang baru. Didapati kaedah ini lebih menekankan proses pengulangan hafazan berbanding proses penghafazan. Proses penghafazan para pelajar berjalan selama 6 hari seminggu dan hari Sabtu merupakan hari cuti bagi para pelajar dan guru (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Bagi memastikan kualiti hafazan terus dipelihara dalam kalangan pelajar, pihak AKMAL tidak menerapkan sistem peperiksaan semata-mata tetapi menerapkan sistem pengujian (tebuk) hafazan sebelum menghafal juzuk yang baharu. Syaratnya ialah tidak melebihi 5 kesalahan besar. Sekiranya gagal, maka pelajar hendaklah mengulang semula sehingga lancar dan seterusnya layak untuk menghafal juzuk yang baharu. Pihak AKMAL juga turut menawarkan ujian Syahadah Hafazan kepada pelajar yang berminat. Ia adalah pilihan pelajar sendiri (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Jadual pengajian dan pembelajaran tahfiz secara fizikal dan atas talian menggunakan sistem dan jadual yang sama seperti pelajar yang duduk di asrama. Target umum bagi mencapai cita-cita menghafal al-Quran dalam tempoh setahun adalah menghafal dengan kadar minimum 2 juzuk sebulan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Bagi memastikan cita-cita pelajar AKMAL menghafal al-Quran 30 juzuk tercapai dalam tempoh setahun, pihak AKMAL menerapkan konsep 3 SEGI dalam pengurusan dan pengajarannya iaitu pengurusan dan guru-guru, ibu bapa dan pelajar. Konsep ini merupakan tunjang utama dalam setiap gerak kerja dan pergerakan di AKMAL. Pendekatan psikologi pendidikan dan pengurusan, telah menjadi elemen asas bagi membentuk pelajar AKMAL dalam menguasai hafazan dengan baik pada tempoh masa yang singkat. Konsep pertama ialah pihak pengurusan dan guru-guru. Keterlibatan pihak pengurusan institusi secara langsung dengan ibu bapa pelajar dalam memberikan laporan harian pelajar membuktikan bahawa AKMAL memandang serius tentang hubungan baik dan di antara kedua belah pihak. Setiap pihak memainkan peranan yang amat penting dalam memastikan pelajar atau anak-anak berjaya menghafal al-Quran. Peranan para guru terhadap pelajar dalam konsep ini bukanlah hanya sekadar menyemak hafazan pelajar sahaja. Bahkan, ianya adalah merangkumi motivasi harian selama 30 minit sebelum kelas bermula, mengenal pasti potensi pelajar dan juga membantu pelajar secara terus untuk mencapai target yang telah ditetapkan oleh pihak institusi pengajian (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Seterusnya, peranan ibu bapa dalam konsep 3 SEGI AKMAL ini merupakan peranan terpenting dalam membantu pelajar bagi mencapai target hafazan mereka. Pihak AKMAL mempercayai bahawa melalui sokongan emosi dan sikap ambil tahu ibu bapa terhadap pelajaran anak-anak, ianya secara tidak langsung dapat meningkatkan lagi semangat dan daya juang pelajar dalam menghafal al-Quran. Pihak AKMAL akan memberi laporan harian hafazan kepada pihak ibu bapa pada setiap hari setelah selesai sesi hafazan dengan memberi pangkat bagi setiap pencapaian hafazan para pelajar. Pihak AKMAL juga amat menggalakkan agar ibu bapa sering berjumpa dengan anak-anak supaya ibu bapa sentiasa mengambil berat akan keadaan dan prestasi anak masing-masing. Para pelajar juga dibenarkan untuk pulang ke rumah sebanyak 2 kali sebulan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Terakhir, peranan pelajar itu sendiri perlu mempunyai azam dan kecekalan yang tinggi dalam menghabiskan hafazan mereka. Pihak AKMAL juga menegaskan bahawa tiada sistem denda fizikal yang dikenakan pada pelajar sebaliknya pihak AKMAL memberi galakan kepada para pelajar dengan memberi hadiah dalam bentuk wang tunai, piala, sijil, dan lencana. Sebagai galakan menghafal, pihak AKMAL telah memperkenalkan kempen 'Maraton Huffaz'. Melalui kempen ini, para pelajar akan sentiasa berada dalam 'mod sedar' dan bukan berada dalam zon selesa. Hadiah dalam kempen ini, para pelajar yang berjaya menghafal 3 juzuk dalam tempoh sebulan akan dikurniakan RM100, menghafal 4 juzuk dalam tempoh sebulan akan dikurniakan

RM200 dan menghafal 5 juzuk dan ke atas dalam tempoh sebulan akan dikurniakan sebanyak RM300 (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Cabaran Pembelajaran Kaedah Hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP)

Hasil temu bual mendapati terdapat pelbagai cabaran yang telah dihadapi oleh para pelajar AKMAL ketika menghafal al-Quran. Pun begitu, cabaran yang dihadapi bukanlah alasan bagi pelajar AKMAL ini menyerah kalah. Cabaran yang dihadapi oleh mereka jelas membentuk kecekalan hati dan keazaman yang tinggi dalam kalangan pelajar dan guru. Perbincangan cabaran pembelajaran dibahagi kepada dua iaitu cabaran dari kalangan pelajar AKMAL dan cabaran dari kalangan guru AKMAL.

Perbincangan cabaran dari kalangan pelajar AKMAL pada sudut hafazan. Menurut Informan 1, di antara cabaran pembelajaran ketika menghafal yang dihadapi apabila terdapat program lain yang dijalankan kerana hafazan yang sepatutnya di hantar kepada guru pada hari yang tersebut telah tertangguh. Selain itu, cabaran lain yang dihadapi apabila hafazan yang dihantar kepada gurunya ditolak kerana tahap hafazan lemah dan tidak lancar. Informan 2 pula mengatakan bahawa menghadapi cabaran apabila sesuatu surah itu mempunyai ayat yang sukar untuk dihafal. Manakala informan 3 dan informan 4, menghadapi cabaran pada hafazan *manzil*. Di antara keadaannya adalah apabila tenaga pengajar meminta untuk menghantar *manzil* pada waktu pagi dan tidak berjaya menghabiskannya, maka hafazan *sabaq* tidak dibenarkan. Tambahan lagi, informan 4 menyatakan bahawa ini merupakan tahun ketiga beliau di AKMAL, cabarannya pada tahap hafazan yang lemah berbanding pelajar yang lain disebabkan oleh tempoh PKP yang memaksa untuk belajar secara atas talian. Di samping, cabaran penyesuaian diri dengan guru al-Quran yang saling bertukar sepanjang tempoh PKP (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Perbincangan cabaran dari kalangan guru AKMAL pada sudut bimbingan. Menurut Informan 5, cabaran yang dihadapi ialah mengubah sikap para pelajar. Sikap setiap pelajar berbeza-beza kerana pembentukan sikap bermula dari rumah yang mempunyai kepelbagaian latar belakang keluarga. Di antara perubahan yang dilakukan seperti seseorang yang suka pegang telefon kepada suka memegang al-Quran. Seterusnya cabaran pada sudut masa seperti penambahan masa pada waktu malam bagi memastikan pelajar AKMAL mencapai target yang telah ditetapkan. Serta memperuntukan masa bersama pelajar AKMAL yang menghadapi masalah hafazan secara *personal* dan *slow talk* setelah selesai sesi hafazan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Pengamalan Hafazan AKMAL *Speed Tahfiz Program* (STP)

Perbincangan pengamalan hafazan AKMAL STP dalam kalangan pelajar pada sudut waktu hafazan, bilangan muka surat yang dihafal pada sehari, kesan motivasi, dorongan ibu bapa. Dari kalangan guru, perbincangan pada sudut pembahagian *halaqah*, ganjaran kepada pelajar dan *system punch card*.

Pengamalan hafazan dalam kalangan pelajar AKMAL STP sedikit berbeza. Didapati dari kalangan pelajar menggunakan waktu malam untuk melancarkan bacaan dan waktu subuh keesokan hari untuk menghafal dan sebagainya. Menurut Informan 1, proses hafazan dibuat pada waktu sebelum dan selepas solat Subuh. Pemilihan waktu ini adalah kerana waktu yang

tenang dan segar untuk menghafal. Hasilnya, informan 1 berjaya menghantar hafazannya sebanyak 5 sehingga 7 muka surat dan ke atas. Informan 2 dan 3 menggunakan pendekatan yang sama iaitu melancarkan bacaan secara melihat selepas solat Maghrib dan menghafal sebelum dan selepas solat Subuh dan juga ketika waktu kelas pagi sedang berlangsung. Hasilnya, informan 2 berjaya menghantar hafazannya sebanyak 4 hingga 5 muka surat dan Informan 3 sebanyak 6 hingga 7 muka surat. Informan 4 menggunakan pendekatan menghafal selepas solat Isya' dan bangun awal pagi pada jam 3 pagi. Hasilnya, informan 4 berjaya menghantar hafazan sebanyak 5 hingga 6 muka surat (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Seterusnya, perbincangan berkaitan kesan pengamalan motivasi pagi terhadap pelajar AKMAL. Kesemua informan dari kalangan pelajar AKMAL menyatakan pendirian sama iaitu bersetuju bahawa motivasi pagi membantu meningkatkan pencapaian hafazan pelajar. Tambahan lagi, mereka didedahkan dengan teknik hafazan dan pengulangan yang berkesan serta cara-cara mengatasi sikap malas dan tiada semangat. Informan 2 turut menyatakan bahawa pendekatan motivasi pagi tidak dibuat pada sekolah sebelum ini (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Pendekatan dorongan ibu bapa memainkan peranan penting terhadap proses penghafazan al-Quran para pelajar AKMAL. Hasil temu bual bersama para pelajar AKMAL, ibu bapa informan 1 dan 2 akan membuat semakan hafazan pada hari Sabtu ketika ibu bapanya datang melawat. Ibu bapa informan 3 pula akan memberi ganjaran sekiranya melepasi target hafazan al-Quran. Ibu bapa informan 4 juga menggunakan pendekatan yang sama seperti ibu bapa informan 3 (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Selanjutnya, perbincangan pengamalan hafazan AKMAL STP dari kalangan guru pada sudut pembahagian *halaqah* (kumpulan). Informan 5 diberi tanggungjawab membimbing seramai 6 orang pelajar perempuan. Empat daripadanya dapat mengikut kaedah AKMAL STP dengan baik iaitu menghantar hafazan al-Quran kepada gurunya setiap hari dan mencapai target bulanan yang telah ditetapkan oleh pihak AKMAL. Pada sudut kualiti bacaan pelajar, keseluruhan pelajar mampu membaca dengan baik pada sudut hafazan dan tajwid. Ini adalah faktor bimbingan daripada guru dengan melaksanakan pendekatan *tahsīn* bacaan al-Quran serta yang memperdengarkan bacaan al-Quran daripada para *Muqri'* al-Quran yang muktabar selama 30 minit setiap hari. Tambahan lagi, para guru AKMAL juga memperketatkan syarat lulus hafazan dengan tidak melebihi dua kesalahan ketika hafazan dibaca hadapan guru. Ini bertujuan bagi memastikan para pelajar AKMAL lebih peka terhadap bacaan dan hukum tajwid ketika proses menghafal (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Informan 5 juga menerapkan pendekatan ganjaran secara peribadi iaitu para pelajar *halaqahnya* yang berjaya mencapai target hafazan akan membawa pelajar tersebut ke pasar malam. Ia bertujuan memberi galakan dan semangat kepada para pelajar AKMAL menghafal al-Quran. Tambahan lagi, kempen OPS Subuh dan *system punch card* juga diterapkan bagi memastikan disiplin pelajar AKMAL terkawal dan terjaga. Kempen OPS Subuh bertujuan memastikan para pelajar AKMAL bersedia lebih awal mendirikan solat Subuh serta hafazan. Pelajar AKMAL juga turut diberikan ganjaran sekiranya berjaya di dalam kempen ini. *System punch card* pula bertujuan mengetahui bilakah waktu tidur dan bangun para pelajar AKMAL bagi memastikan para pelajar bangun awal pagi dan menghadiri kelas pada waktu yang telah ditetapkan (Temu bual Kaedah Hafazan AKMAL, 2022).

Hasil perbincangan pengamalan hafazan AKMAL STP mendapati bahawa kaedah AKMAL STP mampu diikuti oleh para pelajar AKMAL tanpa rasa tekanan walaupun menghadapi pelbagai cabaran.

Rumusan

Berdasarkan perbincangan dan analisis temu bual di atas, pihak AKMAL telah berjaya membentuk dan membantu para pelajar AKMAL mencapai cita-cita mereka iaitu menghafal al-Quran dalam tempoh setahun. Tambahan lagi, pihak AKMAL juga berjaya membentuk peribadi para pelajar AKMAL lebih bertanggungjawab serta membentuk pemikiran yang lebih matang dan berfikiran jauh.

Bagi memastikan kaedah AKMAL STP terus relevan, terdapat beberapa cadangan yang boleh diketengahkan sebagai kajian lanjutan antaranya seperti mengkaji kualiti hafazan al-Quran para pelajar khususnya penguasaan ilmu tajwid sama ada secara teori dan praktikal. Antara lain, kajian terperinci terhadap kesan pendekatan ibu bapa terhadap hafazan al-Quran para pelajar AKMAL. Akhirnya, penyelidikan kaedah AKMAL STP hendaklah diperluaskan dan diperincikan lebih mendalam bagi mengelakkan kekeliruan masyarakat terhadap kaedah AKMAL STP.

Penghargaan

Penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada pihak UPNM atas dokongan sepanjang proses penulisan dijalankan serta rakan-rakan pensyarah yang sentiasa memberikan tunjuk ajar, cadangan serta bimbingan dalam menjayakan penulisan ini.

Rujukan

- Abdul Hafiz bin Abdullah & Norhanan binti Abdul Rahman. (2005). *Kaedah Hafazan Al-Quran Sistem Turki: Kajian Di Tahfiz Al-Quran Darul Tuba*. Fakulti Pendidikan: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ahmad Munawar Ismail & Mohd Nor Shahizan Ali (2015). *Mengenali Kuantitatif & Kualitatif dalam Penyelidikan Pengajian Islam*. Bangi: Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Al-Hamad dan Al-Tayyar. (2021). *Al-Muyassar Fi 'Ulum al-Quran*. Jeddah: Dar Waqf Adhwa' al-Syatibiyah Li al-Nasyr.
- Al-Qadi, A. F. (2014). *Tārikh al-Muṣḥaf al-Syarīf*. Jeddah: Markaz al-Dirasat Wa al-Ma'lumāt al-Qurāniyyah.
- Al-Qaradhawi, Y. (2008). *Kayfa Nata'amul Ma'a al-Qurān*. Mesir: Dar al-Syuruq.
- Amir Saiyaf bin Sohaimi. (2018). *Sistem Hafazan Al-Quran Kaedah Deobandy Dan Pengamalannya Di Maahad Tahfiz Negeri Pahang (MTNP)*. Bangi: Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.
- <https://hafizsetahun.com>
- <https://tahfizonline.com>
- Kathir, I. (1999). *Tafsir al-Qur'an al-'Azim*. Mesir: Dar Tibah.
- Mohammad Shazwan bin Mokhtar. (2018). *Kaedah Hafazan Al-Quran Berasaskan Teknik Al-Baghdadi dan Ottoman dalam Kalangan Kanak-Kanak*. Bangi: Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.
- Mohd Ikram Mohd Nawi, Mohd Asri bin Ishak, Abi Syafiq al-Hakiem bin Abd Jaafar, Muhammad Hanif bin Ibrahim. (2019). *Kaedah Hafazan Moden Al-Baghdadi: Kajian*

Keberkesanan Fakulti Pengajian Peradaban Islam: Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.

Muhammad Anas Aman (2019). *Sistem Hafazan Al-Quran Turki, Uthmani*. Konvensyen Huffaz Peringkat Kebangsaan Jakim-Uniten.

Muhammad Fairuz A.Adi. (2019). *Program Syhadah Tahfiz Berasaskan Teknik Deobandy: Kaian Di Maahad Tahfiz Negeri Pahang*. Conference: 5th International Seminar on Islamiyyat Studies (IRSYAD).

Pelajar dan Guru Akademi Al-Quran Amalillah – AKMAL (10 Oktober 2022). *Kaedah Hafazan Berkonsepkan AKMAL Speed Tahfiz Program: Kajian di Akademi al-Quran Amalillah Terengganu*. Temu bual oleh M.A.F Ramlan & Nailah Ab. Aziz. AKMAL Terengganu HQ.

Stake, R. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks: Sage Publications.